

Flommen i Gudbrandsdalslågen 2014 – skapt av mennesker.

Vi har i klimanytt nr 23 skrevet om Storofsen i 1789 – den største flom i Norge i historisk tid. Kombinasjonen av mye snø i fjellet, sen vår med brå varme og regn er oppskrift på flom i våre daler. Ifølge klimaprognosene skal vintrene bli kortere slik at det blir færre slike flommer. Men i år hendte det igjen.

Fra et innlegg i Gudbrandsdølen (GD) 27.5 ved journalist Einar Odden¹ sakser vi følgende:

”Mens Storofsen i 1789 var en ren regnvørsflom vi ikke har sett maken til siden, er de årlige vårflommene i Lågen ganske alminnelige vårflommer. En kombinasjon av snøsmelting og nedbør etter 17. mai gir mye vann i Lågen, ei elv vi har krympet litt etter litt over 50 år. Nå vår vi att for vår arroganse og ukunne. Elva tar att.

Allerede på 1960-tallet begynte Statens vegvesen å legge riksveg 50 ut mot elva. Vi fikk steinfylling mot dammen ved Hunderfossen og langs Losna. På 1970-tallet fikk vi steinfylling lenger nord i Øyer, og ved siste utbedring fikk vi sammenhengende steinfylling langs Jevnefjorden og Gillebosfjorden langs hele østre elvebredd. Som en bonus ble østre landkar ved Tingberg lagt flere titalls meter ut i elva slik at den trakta som var der fra før ble enda smalere. I alle år har det vært bakevje på vestsida fordi alt vannet ikke har fått plass under gammelbrua. Nå er det trangere under den nye. Deler av vannet blir presset nordover. I år var farten på drivgodset som kom tilbake like stor som farten på drivgodset som fløt sørover. Enkelte stokker og kvisthauger kom igjen og igjen, nordover. Flomvannet fikk gjøre skade flere ganger.”

Han skriver også at i Ringebu og på Fåvang har elva etter hvert lagt igjen så mye grus og slam at det ikke er plass til vann. På de siste 30 årene har sandbankene blitt utrolig mye større og vokser. På sommerstid ser det mest ut som en ørken. I gamle dager var det tømmerfløting i elva og den ble regelmessig rensket for hindringer. Med dagens maskiner skulle opprensning av elveløpet være mye lettere.

Ifølge myndighetene skal det ikke graves i Lågen av miljøhensyn. Elva skal få renne i fred – og selv en normal snøsmelting skal kunne gi flom.

¹ En takk til Arnt Orskaug på Lillehammer for avisutklipp fra GD og bilder fra NRK